

НЕИМАР КУЛТУРЕ

Име руског уметника и књижевника, академика Николаја Константиновића Рериха без сумње је светског гласа. У плејади звезда, првих величина на небу уметности у културе нашег доба - његова звезда улази у зенит све веће славе и светског признања. О Рериху постоји богата литература на свим европским језицима. Његова активност и стваралачки рад су многоструни и плодоносни. Кичицом, пером и својим јавним радом он већ дуги низ година указује на путеве за културну сарадњу и духовни препорођај народа.

Оплемењивање међународних односа међудобним упознавањем и узајамним поштовањем, продирање у душу народа, упознавање са њиховим религијама и уметношћу - то су девизе дугогодишњег културног Рериховог рада.

Он пише: "И кад утврђујемо: Љубав, Лепоту и Дејство, ми знамо да изговарамо формулу међународног језика. Ова формула засада је само својина музеја и позорница, али она мора да уђе у живот свакидашњице".

Узимајући објективан став према Рериху као уметнику, према систему његовог рада и постигнутим резултатима, мора се замста признati необичан успех и популарност Рерихових уметничких дела, као и успех његових културних акција. По целоме свету он оснива друштва посвећена Култури, Уметности и Науци. Чак и на острву Таити постоји друштво са именом Рериха.

Међутим центар Рериховог деловања налази се у Њу-Јорку. У Америци је уметник доживео пуно признање за свој уметнички и културни рад. Као "Пријатељ Америке", он оснива тамо у току 1920-1923 г. низ уметничко-просветних и културних установа, а 1924 г. отворен је такођер у Њу-Јорку светски познат "Музеј Рериха", где је смештено неколико стотина његових сликарских ремек-дела. Овај музеј привлачи годишње до четврт милијона посетилаца. Необична плодотворност Рериха као уметника допринела је његовој широкој популарности. У све крајеве старог и новог света он је разнео доказ о руској уметности. Његове слике се у Њу-Јорском музеју, налазе се још и у већини осталих културних центара. Двадесет Рерихових слика смештено је у Београдском Народном Музеју. Осим тога његове слике укравају и многобројне приватне музеје и колекције.

Последњих година Рерих најенергичније ради на заштити богатства

човечанске културе, а против распада исте и вандализма, како за време рата, тако и у мирно доба.

Године 1929 Рерих је прогласио "Заставу Мира"-т.ј. издао је прокламацију о заштити културног наслеђа човечанства и овај његов пројекат изазивао је опште признање од стране јавног културног и научног мишљења Европе и Америке. После званичног усвајања Рериховог пакта од стране Сједињених Америчких Држава у Вашингтону 1935 г. без сумње може се от очекивати и од стране осталих културних држава. Тада ће над сваким археолошким или савремено-уметничким објектом који буде заштићен од стране Рерихова савеза биће утиснута "Застава Мира" и тај знак у виду "Црвеног крста културе" спречаваће варварско уништавање старинских и уметничких споменика, што на жалост често дешава и сада у XX веку...

Морамо навести још једну сферу у којој се таленат Рерихов усавршава у своме непрекидном стваралачком развоју. Име Николе Рериха и као филозофа - књижевника спомиње се све чешће и чешће. Широкој публици добро су познате његове књиге: "Путеви благослова", "Срце Азије" и "Држава Светlostи". Неке Рерихове књиге ушле су у Библиотеку изабраних дела савремене литературе при Друштву народа.

Изнели смо већ читаву хрпу материјала, а ипак су све то и кратки подаци о Рериховом раду, јер је немогуће у оквиру једног новинарског чланка описирније о њему говорити. Ми нисмо навели до сада и ни једног назива Рерихових слика, јер свако његово платно претставља једну "малу мистерију", која симболички изражава духовни пут уметников.

Покушаћемо да расветлимо стваралачки лик уметников и да појемо за лајт-мотивом његове интуиције. У том циљу, међутим, потребно је да се отпочне са главних линија Рерихове биографије.

"Егови преци су иселеници из Скандинавије, а мајка му је права Рускиња. Већ у ранијем детинству (рођен је 1874 г.) појављује се пред њиме визија Азије. Једна од првих његових успомена у очевом дому је старинска слика - пејзаж у Хималајима, који стално привлачи његову детињу пажњу. И овај поклич истока, још мутан и нејасан, појачава се годинама, кроз цео живот уметников и доводи га после пола века у Срце Азије, у пределе тајanstvenih Хималаја.

По завршетку правног факултета и Академије Уметности у Петрограду он путује у Француску, где завршава своје уметничке студије. 1904 г. мла-

ди уметник први пут приређује изложбу својих слика у иностранству (у Праву). Одушевљен примљен, он брзо полази путем славе и стиче европско име.

У стваралачком, духовном животу Рериха разликују се два периода, две ере. 1920 година сматра се као међа између ових ера. Доба до 1920 године сачињава еру "предосећања и пророчанства". Још у Русији на његовим платнима: "Граница царства", "Летећи ћилим" и "Знамење" рефлектују се визије бесконачног простора азијских пустина, величанствена моч снежних снежних планина коа и неизмерна меланхолија једнообразно жутих брежуљака.

Други, савремени период означићемо као "Буђење козмичке свести". Спољашња манифестација овог периода је његово коначно признанје и афирмисање као уметника у Европи, а нарочито у Америци, затим организација Средње-Азијске експедиције и његова дуготрајна крстарења пуна смртносних опасности и незгода, по дивљим, скоро непролазним пределима. Транс-Хималаја и Тибета. Пет стотина платна посвећених егзотичном и грозном снежном царству Хималаја и Истоку доказују огроман прогрес уметников. Рабиндрант - Тагора - Друг и поштовалац Рерихов и други уметници и књижевници говоре о необичном разумевању духа Индије у Рериховим сликама. Духовни развој уметников у Индији сведочи о дубоком усвајању источних тајни од његове стране и стицање одговарајућих погледа на свет. Уметник посматра живот космоса и вечанства и отирива живот пун тајни, пун знакова и чудеса, невидљивих за слепе т.ј. за оне који неће или не умеју то да виде. У орнаментима ношње руске сељанке уметник примећује трагове каменог доба као и трагове монгола и готских украса. У "Снежани" (чувена руска народна бајка, прерађена за позоришни комад и оперу) он проналази елементе свих утицаја на руски народни епос, претворене снагом славенског духа у величанствену, хармоничну целину.

Уметничка тенденција Рериха - је стварање општег јунака, који би отварао срце једног народа према другоме. Крајни импресиониста (следбеник Куинција) уметник тражи узбудљиве теме у којима би приказао прави исконски свет човечје душе, човечјег срца, а облик "бдећа" ових духовних тема је шарен и разнолик. Север, живот пејинског човека, старински храмови, преисторијска Русија, Скандинавија, Хималајске планине - све то

сачињава само симболички оквир за његово приказивање светих осећања човека, за приказивање јуначког заноса и смелих машта, или пак за загњуђивање у величанствену мирноћу за дубоко размишљање о Богу и васиони. Духовни видик уметников проширује се до космичких размака у посматрању Бога и пантонеа великих духовних вођа човечанства. На слици "Сенка Богија" видимо сенку Исуса Христа на стенама Хималајских планина. Иако невидљив за људе Он је ипак присутан у Хималајима и Сам води и тако зване "поганске народе" путем спознавања - истине. Сем тога видимо Буду у сталактитовој пећини над реком живота, Мојсеја у љубичастој магли на врху Синаја, видимо свирача на сребрној фрули - "ришну", који пева о радости живота, а наоколо цветају млечно-беле јабуке и ружичасто-алеве шљиве и вишње.

Таква је амплитуда стваралачке интуиције уметникове. Ми смо оцртали, у кратко, духовни и стваралачки лик уметников и облике његовог многостраног културног рада. Замста треба изразити осећај дивљења и поштовања према овом човеку, који се удалио од светске славе и отишао у непроходне пределе Хималаја, где стално борави у царству снега и тишине као неуморни раденик у име човечанства. И чини се, да постоји нека водећа рука, која стално инспирише и руководи уметника у његовом огромном стваралачком раду.

Све је могуће у Индији, тој земљи чудеса и бајки, где стварност понекад премашује и најсмелије полете фантазије Европљанина. Зато нас никада не зачуђује, кад чујемо о тајанственом магнетизму у личности Рериха.

За време средње-азијске експедиције Тибечани - урођеници немило су дочекали истраживаче у непролазним планинама и принуцали су из пушака на Рериха и његову породицу. Међутим, са страхом су урођеници причали после како су они пуцали у њих из непосредне близине, али их никако нису могли погодити. Прича се и о догађају, који се десио у калкутском лабораторију чувеног биолога Ешера. Славни научник је приказивао пред Рерихом процес умирања биљке. "Сад ћу ја дати отров овоме љиљану", рекао је научник, "и ћеши ћете видети како ће се он тргнути и пасти". Али, у место да падне, љиљан се подигао још више. Научник се замислио: "Већ одавно сам предосећао да еманације неких јаких енергија утичу на физиолошке процесе. Ви спре-

чавате смрт овом љиљану, - одмакните се што даље". И стварно, када се уметник одмакнуо живот у бильци се прекинуо.

Песумњива је чињеница, да стваралачки дух, "магнетизам" личности увек преовлађује над колективном сарадњом у свима могућим гранама стваралачког рада. Светска историја потврђује сво безоројним примерима. И премда темње, као и идеалистично самопрегарање и машта поједињих генијалних и изабраних личности често за савременике остају као "глас валијућег у пустини", доцније њима ипак дугује довечанство за свој духовни и материјални прогрес.

И сада, кад у свету влада непријатељство и мржња, када се све јасније и јасније чује тутњава топова и вејање отровних гасова - грозни и одвратни гласови будућег "културног" рада, - како ли су жудно жељени они други гласови - гласови мира и пријатељства, гласови поверења и братске сарадње међу народима. И геније свесловенског духа изражен преко Николаја Риха придржује се овим светим гласовима за живот, духовни развој и братство народа. Као весник светlosti - он развија благословену Заставу Мира, на којој је исписано све оно швето и драго, за чим тако жудно чезне измучено човечанство.

Загриј Култур.

Имя русского художника и писателя, академика Николая Константиновича Рериха - без сомнения мировой известности. В предыдущий звезд первое впечатление на меня искусства и культуры нашего времени - его звезда блестит в зените все большей славы и мирового признания. В Рерихе имеется богатая литература на языках европейских государств. Его активность и творческая работа интересна всем и поддается изучению, первым и самой общественностью он уже многое для изучения культуры и духовного возрождения нашей.

Облагораживание международных отношений, защищении ознакомлением и уважением, пропагандирование в духе народов, ознакомлением с их религиями и искусствами - вот некий многосторонний культурной деятельности Рериха.

Он пишет: „И когда утверждаем: любовь, красота и добром, мы производим формулу международного согласия. Формура эта пока еще принадлежит музеям и театрам, но она должна войти в повседневную жизнь.“

Обективно рассматривая Рериха как художника, ~~и~~ общественного деятеля и общественных и религиозных - следует выделить его практический и научный успехи и популярность его художественных и культурных задач. То всему миру поднимают общественные посвященные Культуре, Искусству и Науки. Далее на Таймы носит имя общественного имени Рериха!

Чемпр Рериховской деятельности находится в Нью-Йорке. В Америке художник получил поислов

признание своей художественности и культурной достопримечательности. „Друг Америки“ он становится лишь в те годы 1920—1923 г. под художественно-просветительской и культурной угрозой, а в 1924 г. ^{в Нью-Йорке} открывается всемирно известный „Музей Рериха“, где находятся исконно сибирского происхождения — шедевры художника. Этому музею привлекают ежегодно до генеральных ~~и~~ выставок посетителей из всех стран мира. Необходимая подвижность художника способствовала его широкой популярности. Во всех странах старого и нового Света разнесли весть о русском искусстве. Его картины краин Нью-Йоркского музея находятся и в большинстве крупнейших музеев. Находческая Рериховская картина находится в Библиотеке народов Музея. Кроме того его картины украшают и многочисленные частные музеи и коллекции.

Последние годы Рерих энергично работает в деле ображения богатства человечества, борясь против его разрушения и вандальизма, а также за мирное будущее людей, живущих в мире братьев.

В 1929 г. Рерих выступил со „Знанием мира“ — проекцией общественной культуры и искусства и этом проекции его вызвало общее признание со стороны общественного культурного и научного мира Европы и Америки.

После образованного учредителем Пакта Рериха Сиб-Американским Содружеством Штадами (на Всемирном конгрессе 1935 г.) поиски Рериха посыпались из других государств. Тогда как на первом археологическом съезде современных художников первым объектом, заинтересовавшим Рериховский институт, оказалась „Земля мира“ — этот

7

"Красивый Крест Киматура" - воспринимавшийся
варварской умственностью старинных и художе-
ственных памятников, это считается, к иска-
щему, и именем в XX веке...

Следует указать еще одну сторону, в которой то-
дем Рериха совершенствуется в непрекращающемся
творческом развитии. Вид Рериха как философа
и писателя упоминается не раз и раз. Ны-
нешний публикой горячо излюблено его книга:
"Путь Благословенъ", "Сердце Азии" и "Духовла-
делия". Покоряя любому писателю свою в
бесценикую избранных произведений сфор-
мированной Мистерии при книге Наси.

Но ~~Вашему~~ наброски лучше всего кому-либо
и все это лишь краткое и сухое информаций
о Рерихе, но разного настоящего рефразата не
позволит более ничего. Но не приведи еще чудного
названия Рериховских Картии, а каждое посвяще-
ето - "шагая мистерия" - отображение духовного
пути художника. *

Понимаешь достояние творческой общины художни-
ка и посыпаешь за него-истоками его интуиций.
Но для этого нужно начать с главных идей бого-
дровых художников.

Его предки - выходцы из Скандинавии, но состояли они
из подчиненных русской. Уже в самом Дюнострове
(1709 конец - 1874) ~~и~~ появляются предки и бабушки
этой. Одно из первых воспроизведений в отечестве до-
лго - старинная картина - пейзаж в Гималаев.
Он постоянно привлекает внимание ребенка. И
этот зал состояка, есть акустический и глянцевый
кристалл с годами, звучит через всю жизнь ху-
доожника и приходит его на землю спустя 18

Сердце этого - пределы таинственных Гималаев.

По завершении окончания юридического факультета и Академии Искусства в Петрограде он ~~был~~ ^{был} послан от правления в Францию, где занималась в то время художественной студией. В 1904 г. молодой художник впервые устраивает выставку своих картин заграницей (В Париж). Последующие выставки он беспрестанно получают пурпурные ленты и золотые медали европейской критики.

В мюнхенской, проводимой живаго Рериха разнице года периода; 1920 г. — мюнхенской. ~~до~~ ^{до} того года мюнхенский Рерих художника можно было бы назвать как ~~художника~~ "предчувствий и пророчества". Еще в России на постах: "Гималаи Варшавы", "Ковер солнца" и "Знамение" проходили легендарные бхактические пространства Азиатских пустынь, вспыхивали на них солнечные гребни и магнитные аспекты вокруг земли. Погрешило старого периода проходит над землей "прадухи" иль Космического Солнца". Вспышки событий этого периода — первое признание художника в Европе, а особенно в Америке, организация Средне-Азиатской экспедиции и дальнейшая, полная смертливых опасностей и присущий путешествий поиски, поиски непреклонных предметов Гималай и Тибета. Портфель картин последовательно уходящим из-под руки художника Чарству Гималай и Востоку — открывая им новую ступень проприя в своем мюнхенской Ст. Габибрахмана Пагор — друг и поклонитель творчества Рериха, а также и другие художники и писатели говорят об удивительном поражении духа Иудеи на Рериховых картинах.

Духовная жизнь художника в Париже выразительна от множества увлечений идей той эпохи и пропаганды новой концепции мира. Художник содержит в себе космоса и геометрического, исполненного тайны, знаков и символов невидимых для смысла — таких как то, что неизвестно ими и неизвесто ими. В образе художника одесской русской крестьянки художник защищает существо христианского духа, чистоты, чистоты, чистоты чистоты. В "Стихии города" (известная русская народная сказка, передаваемая в театре и опера) он выражает движение света и звука на русской народной эпохе, преодолевшем существо земного духа в высоком смысле гармоничное чистое.

Художественная манера Германа — создание образа языка, посредством которого открывается Бог сердца народа. Крайний импрессионизм (последовательный художник), художник ~~важен~~ создает смысла, идет соединяющий темы в композиции отразившие Бога подлинных искренних духовеского души, духовеского сердца, а общих, "одесда" этих духовеских тем — пейзажа и разномыслия. Ставр, "наслаждение геометрии, старинные храмы, геометрическая Россия, скандинавия — Тильманс — это гора — ее это место смысла скандинавских религий и склонов склонов смысла в геометрии, — германского Бога краеведения и склонов метаморфий, а также погружение в бесконечную темноту и глубокое содержание Бога и вселенной. Духовный Бог художника раскрылся отсюда до космического разума в изображении Бога ^{Геометрии} в ^{Богоматери} духовеских духовеских ландшафтах геометрии.

Так на картине, боясь того "будет такое будущее Христа на улицах Тильмансовских гор. Так, невидимый людьми Он присутствует в Тильмансах и Сами легенд так называемых "германских народов" путем познания Истинного. Мы будем будем

В стадионной панораме над рекой Кисимен, Монсар в фиолетовой шине на берегах Синяя, будни изгнанного на зеркальной флейте Кризину, - посыпало с радости яснин, а вокруг цветут молочко-бледные яблони и розовато-лилово сливки и яблочки.

Пакова анимистика творческой интуиции художника. На первом, втором, третьем, духовном и четвертом сюжетах художника и грани его многострадальной художественной деятельности. Вместе с тем, неизбежно варьирует чувств удивления и уланений гений художника, которого увлекает от первоначальной удивленности в мир художественного предела Гимнальдов, в зарево сказки и мифов и там неустанных ^{трудится на благо} ~~разрушительных~~ гений гения. И гудит, что существуют как бы волшебные руки, ~~которые~~ вдохновляющие и направляющие художника в его ограниченной творческой работе.

Все боевое дело в Нидии, этот звук гудит и склады, где драматический сценарий подчас преодолевает и самое существо поэтического фантазии Европейца. Которому не удается, когда северин в машинах бессмыслиц, "загадывает" в мечтостях Перикла.

Так, во время средне-азиатской экспедиции Тишет-ян-музенца браждесно Романтизм турецких художников в античных городах и покорении рунических огней на Фергане и его окрестах. И со страшами музыка разскажала им послание коня старика-ли и непосредственных близости - ее никак не могли понять... Интересен и другой случай, что мистерия в Калакумской падаранской губе Тиаго Бояна Боне. Шестидесяти летний Глебовский полон перед Романцием пращесе умирающей расы. "Сейчас я напоминаю этого личину "сказки ученых" и вот увидение как она взорванием и погашением.

9

но бесцелью этого миста поднимает еще выше. Теней задуманы... Я уже давно предполагал, что существуют эти макаи каких то неизвестных энергий, висящие на физиологических прахах. Но прекраснейшее существо этой маки и маки - это ядомое как можно дальше." И, действительно, когда художник отошел - птица в пламени превратилась.

Безусадек фрактир, что погреекий дух, "макаи" которых всегда преодолевают над количествами большинства из безусадек ^{созидающих} обладающих погрееками ~~драконами~~.

Миролюбия подтверждается это легендарными притчами. И хотя спиритизм, идеицистическая самоизобретательность и магия единичных членов их сообщества часто остаются среди современников, "насам борзогами в пустыне" все же позднее становятся им обязаны своим будущим и дальнейшим профессиям.

И вот когда над миром царят бранда и генасиць выражаются как над безусадеками и обрастают величанием "Франции" или как макаи, когда все суще и ясное раздаются звуками орудий и боли и добывателей # газов - эхом и отражением звука бурундука, крик пурпурного лебедя", как старается генеральчик другим звуком, голоса мира и бриллиантовых генов долгорук и брандскими сопротивлениями макаев. И гений сказочного духа брандскими Никонами Редукции присоединяется к этим слышим голосам # звукам и звукам. Уже не разницей и различию передал.

В южных Южна - он пасхалаете брандскими

Гравер Мура, на конюшане написано все мо
Слово и дигоре, ~~и~~ генуя так спрасивши послушать
изъяснило землбрецово.

Александр Кирсанов